

שיעור 3
9 - 15 יולי

משפט וצדק בתנ"ך - חלק א'

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: שמות 21-23:22;
2-9:23; עמוס 7-8:4; ישעיה 17-13:1, 14-1:58; מעשי השליחים 20:35.

פסוק לשינון: "עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֲשׂוּקִים נְתַן לָחֵם לְרַעֲבִים יְהוָה מִתִּיר אֲסוּרִים:
יְהוָה פָּקַח עֵינָיו יְהוָה זָקף כַּפּוּפִים יְהוָה אֲהַב צְדִיקִים: יְהוָה שָׁמַר אֶת-גְּרוֹם
יְתוֹם וְאֶלְמָנָה יְעוּדָד וְדָרָךְ רָשָׁעִים יַעֲזוֹב". תהילים 146:7-9.

לפני שנים רבות ביום קר מאוד בניו יורק, הציץ ילד בן 10 דרך חלון ראווה של חנות נעליים; בלי נעליים ורועד מקור. אישה ניגשה ושאלה את הילד מדוע הוא מסתכל דרך החלון בריתוק; הוא השיב כי ביקש מאלוהים זוג נעליים. האישה לקחה את ידו והשניים נכנסו לחנות. היא ביקשה מאיש המכירות להביא 6 זוגות גרביים, קערת מים ומגבת. היא לקחה את הילד לקצה האחורי של החנות, הסירה את כפפותיה, רחצה את רגלי הילד וניגבה אותם במגבת. איש המכירות חזר אליהם עם הגרביים. האישה שמה על רגלי הילד את הגרביים והביאה לו זוג נעליים. היא ליטפה את ראשו בחום ושאלה אם הוא הרגיש יותר בנוח. לכשפנתה ללכת, שאל אותה הילד הנדהם כשדמעות בעיניו: 'האם את אישתו של אלוהים? (www.inspirationalstories.com/1/198.html)

הילד אמר יותר אמת ממה שהבין. קהילת המאמינים היא כלתו של אלוהים-אישתו. אופיו מתועד יפה בפסוק לשינון שלעיל. כחברי הקהילה, חברי גוף המשיח העוברים טרנספורמציה, עלינו לשקף את אופיו. אם אנו שייכים לו באמת, נדאג לטפח, לטפל ולספק את צרכי העניים וחסרי האונים.

*לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת ה-16 ביולי.

חסד ומשפט: סימני ההיכר של חסידי אלוהים

צדק חברתי היה מלכתחילה נדבך חשוב לחוקיו של אלוהים והאידיאל שלו לברואיו. צדק חברתי היה הכוונה המקורית של אלוהים עבור החברה האנושית: עולם שבו צרכים בסיסיים נגישים לכל, בני האדם משגשגים והשלום רב.

קיראו את הפסוקים הבאים ותמצתו את מה שהם אומרים על חסד ומשפט, או מה שנקרא 'צדק חברתי'. שמ' 9-2, 23: 21-22; ויק' 10: 19; מש' 31: 14, 7: 29.

החסד והמשפט בולטים גם בחוקים שניתנו לעם ישראל בנוגע לשבתות. אלוהים מתווה שלושה סוגים של שבתות.

כיצד משתקפים החסד והמשפט בכל אחת מן השבתות הללו? (שמ' 10-8: 20, 11, 10: 23; ויק' 8-55: 25).

1. הוראות על שמירת השבת של היום השביעי כללו מתן אפשרות שווה לכול לנוח-עבדים, זרים וחיות.

2. כל שבע שנים בוטלו החובות על-מנת להראות חסד לעניים ולשחרר עבדים. אלוהים הינחה את עמו לכלול חיות בצדקה של שנת השבתון (ראו ויק' 7, 6: 25).

3. שנת היובל באה בסוף שנת ה-49, בשנת החמישים, לאחר שבע שנות שבתון. חלקה שנמכרה הוחזרה לבעליה המקוריים, חובות נסלחו ואסורים ועבדים שולחו לחופשי.

שנת היובל הייתה לאיזון החברה, איתחול שיאפשר לכל אחד הזדמנות לפרק חדש. היא הייתה "אמצעי הגנה... כנגד הקיצוניות שבעושר והתאוה". (אלן גיי ווייט, 'מיניסטריון התברואה', עמ' 185).

כאן בתשתית החברה העברית נוכל לראות כיצד חסד ומשפט פעלו יחד למען אומללי החברה.

גילוי עניין אוניברסלי

קיראו את בראשית 3-1:2. מה באים פסוקים אלה ללמד אותנו על האוניברסליות שבשבת?

אם באמת נשמור את השבת לא נהיה מסופקים במנוחה שלנו בלבד (שמ' 12: 23), בגאולה (דב' 15-12: 5), ובשיקום האולטימטי שבארץ החדשה (יש' 23, 22: 66). השבת של היום השביעי בשבוע מלמדת אותנו שאלוהים הוא הבורא ומספק את המנוחה לכל תושבי הארץ. האוניברסליות שבמנוחת השבת מרמזת על אחידות בין כל בני האדם, עשירים ועניים כאחד. האבהות האחידה של אלוהים משמעה שוויון וגילוי עניין בכל בני האנוש. כפי שראינו אתמול, הדאגה לצדק חברתי משתלחת מעבר לשבתות השבועיות, אל השבתות שבכל שבע שנים והיובל. העקרונות שעומדים מאחורי שלוש סוגי השבתות מתוארים בספר ויקרא ותקפים לגבי משיחיים כיום. השבת השבועית תצביע לנצח לעבר מעשה הבריאה הראשוני וקדימה לעבר קורבן המשיח והארץ החדשה. השבת מחזקת את היחסים בינינו לבין הבורא והגואל הרחום, ובתוך כך מביאה אותנו לקירבה עם אהוביו- אנשים שלהם צורך גדול- העניים והאומללים. שימו לב ששנת השבתון והיובל מתארים עקרונות נצחיים, אולם אין זאת אומרת שעלינו למלא אותם כעת. שלא כמו השבת השבועית שיוסדה בשבוע הבריאה ולפני החטא הקדמון, שבתות אלו הן טקסיות וסמליות "צַל הַדְּבָרִים הָעֲתִידִים לְבֹא" (קול' 17, 16: 2), המצביעות על פועלו וקורבנו של המשיח. שבתות טקסיות אלו מצביעות על עיקרון בנוגע ליחס שלנו כלפי הזולת ובמיוחד כלפי הנזקקים. כעם נושע הייתה חובת ישראל להיות אור לגויים ולהראות את חסדו של אלוהים לאחרים- ללא משוא פנים. בלב מלא תודה היה עליהם לייצג את אופיו של אלוהים לאלו שלא ידעו אותו עדיין.

קיראו את עמוס 7-4:8. מה התרחש כאן, וכיצד אנו יכולים לוודא שבמערכות היחסים שלנו עם הזולת לא נימצא אשמים כמות שהיו אלו כאן? מה מיוחד למצוא בהקשר הזה- "נִשְׁפַּע יְהוָה בְּגֵאוֹן יַעֲקֹב אִם-אֶשְׁפַּח לְנִצָּח כָּל-מַעֲשֵׂיהֶם"?

קול נבואי: חלק א'

"פֶּתַח-פֶּיךָ לְאֵלִים אֶל-דִּין כָּל-בְּנֵי חַלּוֹף: פֶּתַח-פֶּיךָ שֶׁפֶט-צַדִּיק וְדִין עָנִי וְאֶבְיוֹן". מש' 31:8,9. כיצד נוכל ליישם עקרונות אלו בחיינו כיום?

עד כה ראינו השבוע כי רצונו של אלוהים שאופיו, חסדו וצדקו יבואו לידי ביטוי בהתנהגות ברואיו. הנביאים העבריים דיברו למען האביונים וקראו לעם האלוהים לחזור בתשובה ולחזרה על שייצגו אותם באור שגוי בדוחקם לשוליים את המדוכאים. למעשה אלוהים משווה התנהגות גואלת בלתי אנוכית לפולחן אמיתי. קיראו את ישעיה 17-13:1. מה מלמדת הצהרה זו על הגדרתו של אלוהים לפולחן אמיתי? כיצד נוכל לקחת את שנאמר כאן וליישם זאת בעצמנו כיום? מה אומרים לנו הפסוקים האלו?

למרות שמרבית מהנביאים בתקופה המקראית הצביעו לעבר אירועים שהיו עתידים לחול לאחר תקופת חייהם, הם התמקדו גם ברפורמות רוחניות ומוסריות ומתן שירות נטול אנוכיות בהווה. קולם הנבואי של עבדי הקב"ה נשמע בקול רם כשניסה העם לפאר את הפולחן, אולם לא שיקף את חמלתו של אלוהים בעבור הסובלים שמסביבם. קשה לתאר עדות כה עלובה, מאלה שהיו עסוקים 'בלעבוד' את אלוהים עד כדי כך שלא יכלו להתפנות לנזקקים. האם אין זה מצריך שאופי הפולחן יתגלה על-ידי אלו המשרתים את האדון בפועל למען צרכי הזולת?

קול נבואי: חלק ב'

ישעיה 58 מספר מסר נבואי מיוחד של תוכחה ותקווה לעם האלוהים בזמנו של הנביא ובימינו.

לאחר ההצהרה שהוא זועם על עמו (יש' 1:58), כיצד מתאר אלוהים את אלו שאליהם המסר? (קיראו את יש' 2:58).

למרות שאיננו יודעים בדיוק מה היה 'טון' הדיבור, זה ברור שהאדון מוכיח אותם על הצביעות של עבודת אלוהים חיצונית של חסידות ואמונה משום שהוא יודע שכל אלו היו רק העמדת פנים. "ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון פגוי אשך-צדקה עשה ומשפט אלהיו לא עזב ישאלוני משפטי-צדק קרבת אלהים יחפצון" (יש' 2:58).
קיראו את ישעיה 14-3:58. מה עוד אומר אלוהים לעמו על דרכם הדתית התועה (במקרה הזה צום)? מהי הנקודה המרכזית?

שימו לב לנקודה חשובה כאן: לעיתים קרובות פולחן הוא אנוכי-אלוהים עשה זאת בשבילי, עשה את זה למעניי. כמובן שיש מקום וזמן נכונים לתפילה ולדרישת האדון לצרכים אישיים. אולם מה שאומר כאן אלוהים הוא שפולחן אמיתי יכלול הושטת-יד לרעבים, למעונים ולעניים. ומה שמפתיע בפעילות מסוג זו הוא שזה מברך לא רק את אלו שמקבלים עזרה אלא גם את אלו המושיטים ידם לתת את העזרה. קיראו את הפסוקים המלמדים מה קורה לאלו שנותנים עזרה לנזקקים. בפעילות למען הנזקקים אנו מבורכים בעצמנו. מי לא חווה את הניסיון הזה ברמה מסויימת, את קבלת ההבטחה הזו מאלוהים? מי לא ראה במו עיניו את האושר, הסיפוק והתקווה שקיבלו אלו שעזרו לחסרי האונים שאינם מסוגלים לעזור לעצמם? קשה לדמיין דרך אחרת שבה נוכל לשקף את אופיו של המשיח לעולם.

קיראו את מעשי השליחים 20:35. האם חוויתם את המציאות של המילים הללו בניסיון שלכם לעזור לאחרים?

כוח לטובה

זה שאנו יודעים את האמת זה לא מספיק, ולא משנה כמה נפלאה שהיא. בישיעה 58 מתועד עם האלוהים כמלא רגש ולהט בנוגע לדתיות ולהלך החיים ובאותו הזמן חלשים במימוש אמונתם בצורה פרקטית. אלוהים קורא לקהילת חסידי היום להוות כוח לטובה, להכריז את אותה הקריאה של הנביאים בתקופת המקרא, ולהפגין את האמת אודות אופיו.

קיראו את הפסוקים הבאים. כקהילת מאמינים מקומית ועולמית כאחד, כיצד נוכל לממש את קריאתנו בתחום הזה?

תהילים 82:3

ישעיה 1:17

עדת מאמינים עירונית אחת הייתה ממוקמת בשכונה שבה אלימות רבה ושימוש לא חוקי בנשק. ב- 2011 נשמע קולו הנבואי של הפסטור המקומי בקונגרס בעיר גדולה. להלן מספר דברים שאמר בנאומו: "משיחיים מחוייבים להפסיק את צעדת המוות!", הוא התייחס לסיפור המקראי שבו עצר ישוע את ההלוויה של בן האלמנה מכפר נְעִין (לוק' 17-11:7), הוא הסביר שאסור לקהילה לשבת בחיבוק ידיים בעוד האלימות ברחובות משתוללת. הוא שאל את קהל מאזיניו, "האם אתם קהילה שקיימת רק בשביל לתת הַסְפָּדִים? האם אינכם שואלים את אלוהים 'מדוע אתה מרשה סבל שכזה?' ואלוהים אומר: 'מדוע אתם מרשים סבל שכזה?!' העדה הזו גם פעילה מאוד חברתית בהתפתחות הקהילה בה הם גרים. במהלך שבע שנים תמימות יצאה המקהלה של עדת המאמינים לרחובות הקהילה בה הם גרים. הם שרו וחילקו עלונים והציעו את שירותי עדת המאמינים לנזקקים שבשכונה. בתוך מגעים אלו עם הקהילה עזרה עדת המאמינים לשכניה בדרכים מספר שהועילו מאוד לנזקקים שביניהם. עדת המאמינים הביאה לשינויים גדולים ורבים בחיי הקהילה בה הם גרים. העדה הזו היא דוגמה ייחודית שלנו לפעול לרפואה ושיקום של הקהילה בה אנו חיים.

מה תוכל הקהילה שלכם לעשות על-מנת לעזור לנזקקים?

חומר נוסף למחשבה:

קיראו את אלן ג'י ווייט: 'מתן התורה לישראל', עמ' 233-224; 'דאגתו של אלוהים לעניינם', עמ' 399-395 בספר 'אבות האומה ונביאי ישראל'.

רעיון הצדק והחסד נגלים לאורך כל התנ"ך. ראו דוגמה בספר דב' 22-10:24. שימו לב להנחיות הברורות שניתנו בעניינים הללו. ניתן לראות בבירור את דאגתו של האדון לעניים, לשכירים ולבעלי החובות. איכפתיות זו באה לידי ביטוי לא רק בשפה מופשטת מחד או נשגבת מאידך, אודות הדאגה למחוסרי המזל; במקום זאת היא באה לידי ביטוי בצורה יותר מוצקת ודרך הנחיות פרקטיות על מה שאפשר לעשות ומה שלא צריך לעשות במקרים ספציפיים כמו במקרה שיש למישהו חוב או כלפי שכיר עני. רעיון הצדק היה חשוב מדי בכדי להשמיטו ולהשאיר אותו לכוון שיפוטם הפרטי של כל אדם, ודעותיו בנושאים של צדק וחסד. שימו לב גם שאלוהים הפנה מבטם למקום שבו היו הם עצמם בעבר הלא רחוק, בין חסרי המזל בהיותם עבדים במצרים. "וְזָכַרְתָּ פִּי עֶבֶד הֵייתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל-פֶּן אֲנֹכִי מִצְוֶה לַעֲשׂוֹת אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה" (דב' 22:24).
 כמשיחיים עלינו לזכור את חסדו של אלוהים, שאיננו זכאים לו, בכל מצב כלכלי בו אנו מוצאים עצמנו. בתוך כך עלינו להיות מוכנים לשרת ולתת עזרה לנזקקים משום העושר והשלמות שיש לנו במשיח (אפי' 19:3; קולי' 10:2).

שאלות לדיון:

1. כיצד בא לידי ביטוי רעיון השְׁוִיּוֹן שבין כל בני האנוש מלפני האדון לרקע הדיבר הרביעי, וההרשאה שבו, לוודא שגם העבדים ינוחו בשבת? כיצד יכול דיבר זה להסביר לנו באיזו דרך עלינו להתייחס לעובדים שלנו או לאלו שתחת פיקוחנו בצדק? כיצד מפגין יתרה קורבן המשיח את האוניברסליות שבו? את השויון שבין כל בני האדם מלפני האלוהים?
2. "כשהלך מחשבותינו נהיה כמו זה של המשיח, ופועלנו הופך להיות כפועלו, נוכל לצום את הצום שתואר לנו על-ידי הנביא: 'הֲלוֹא זֶה צוֹם אֲבָחְרָהוּ פִתַח חֲרָצְבוֹת רָשָׁע הִתֵּר אֲגִדּוֹת מוֹטָה וְשָׁלַח רְצוּצִים חֲפָשִׁים וְכָל-מוֹטָה תִּנְתַּקוּ' (יש' 58:6). לכו והיווכחו מה צרכיהם של העניים והסובלים, ותוך אהבה ורכות עיזו להם לאזור אומץ, תקווה וביטחון, בשתפכם עימם את הדברים הטובים שאלוהים נתן לכם".
 (אלן ג'י ווייט, 'פסיפיק יוֹיִן רְקוֹרְדֵר', יולי 21, 1904). כיצד נוכל לעשות זאת?
 כיצד נוכל לשתף עם אחרים את שניתן לנו במשיח ובדברים מוחשיים שיעזרו לנזקקים?